

**Informacja o sytuacji
Krajowych Instytucji Płatniczych (KIP)
i Biur Usług Płatniczych (BUP)
w III kwartale 2015 r.**

Plan prezentacji

CHARAKTERYSTYKA KIP i BUP

LICZBA I WARTOŚĆ TRANSAKCJI PŁATNICZYCH KIP i BUP

FUNDUSZE WŁASNE KIP

NADZÓR NAD BUP

DZIAŁANIA NADZORCZE KNF WOBEC KRAJOWYCH INSTYTUCJI PŁATNICZYCH

DZIAŁANIA NADZORCZE KNF WOBEC BIUR USŁUG PŁATNICZYCH

Charakterystyka KIP i BUP

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych wprowadziła dwie nowe kategorie podmiotów na polskim rynku finansowym – **Krajowe Instytucje Płatnicze (KIP)** oraz **Biura Usług Płatniczych (BUP)**.
- Prowadzenie przez KIP działalności w zakresie usług płatniczych wymaga udzielenia zezwolenia przez Komisję Nadzoru Finansowego. Zezwolenie może być wydane wyłącznie osobie prawnej z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na jej wniosek.
- Wydanie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP następuje pod warunkiem stwierdzenia przez KNF spełnienia przez podmiot ubiegający się o zezwolenie warunków niezbędnych do świadczenia usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej, na które składają się wymogi kapitałowe, personalne oraz organizacyjne.
- Na koniec III kwartału 2015 r. zezwolenie na świadczenie usług płatniczych posiadało 35 KIP.
- Ze względu na skalę działania i rodzaj świadczonych usług, KIP można podzielić na 3 grupy:

GRUPA A: KIP, które jednocześnie prowadzą działalność jako agenci rozliczeniowi na podstawie zgody Prezesa NBP (kapitał założycielski w kwocie co najmniej 125 tys. EUR),

GRUPA B: KIP, które świadczą kilka usług płatniczych (kapitał założycielski w kwocie co najmniej 125 tys. EUR),

GRUPA C: KIP, które świadczą wyłącznie usługę przekazu pieniężnego (kapitał założycielski w kwocie min. 20 tys. EUR).

Charakterystyka KIP i BUP

- Biura usług płatniczych to podmioty, obejmujące osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa o usługach płatniczych przyznaje zdolność prawną (m.in. spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna), świadczące wyłącznie usługę przekazu pieniężnego na terytorium Polski, dla których średnia wartość transakcji płatniczych z poprzednich 12 miesięcy nie przekracza 500 tys. EUR miesięcznie.
- Prowadzenie działalności w charakterze biura usług płatniczych wymaga uzyskania wpisu do elektronicznego Rejestru Usług Płatniczych prowadzonego przez KNF.
- W odróżnieniu od krajowych instytucji płatniczych, biura usług płatniczych nie podlegają m.in.:
  - wymogom kapitałowym,
  - ograniczeniom w zakresie łączenia środków pieniężnych, przyjętych w celu wykonania transakcji płatniczych ze środkami posiadanymi z innego tytułu,
  - ograniczeniom w działalności inwestycyjnej,
  - obowiązki badania rocznych sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów.

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP

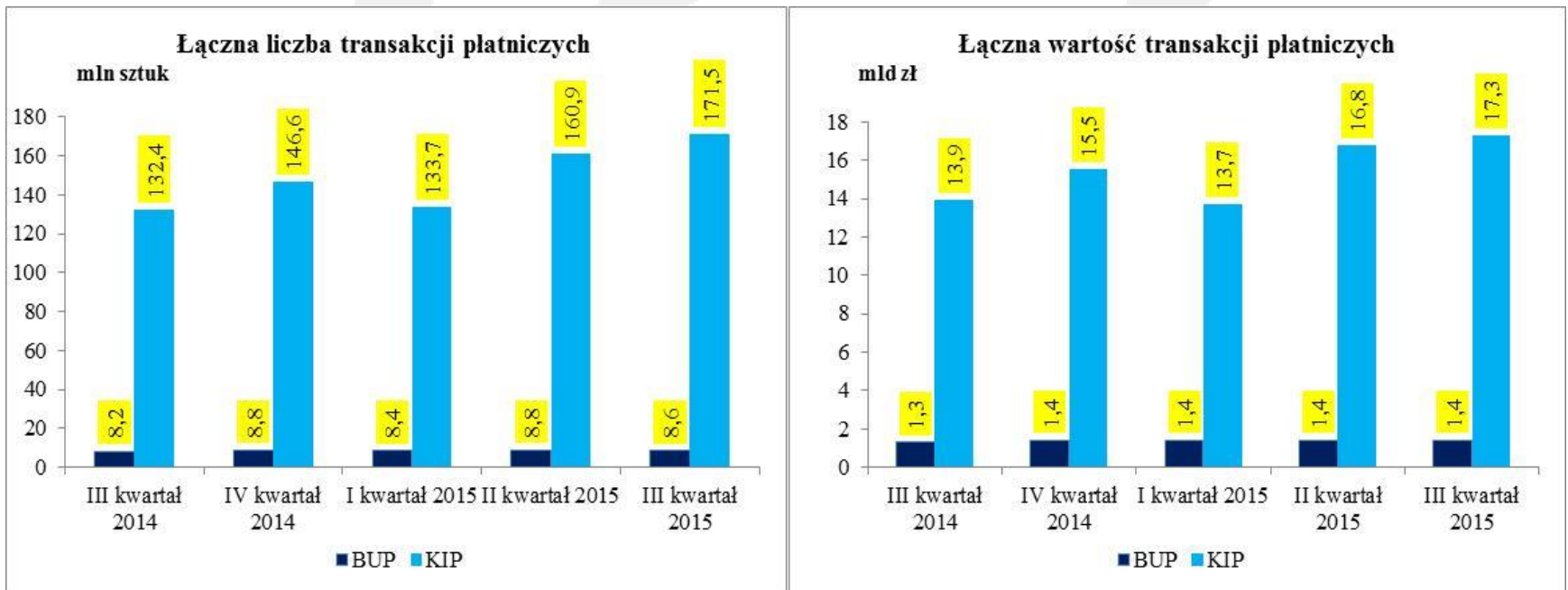
- W III kwartale 2015 r. KNF udzieliła 3 zezwoleń na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej. Tym samym, na koniec września 2015 r. zezwolenia posiadało 35 KIP.
- W III kwartale 2015 r. krajowe instytucje płatnicze wykonały 171,5 mln transakcji płatniczych o łącznej wartości 17,3 mld zł (w II kwartale 2015 r. odpowiednio: 160,9 mln transakcji o łącznej wartości 16,8 mld zł).
- Większość transakcji płatniczych (78% w III kwartale 2015 r. wobec 77% w II kwartale 2015 r.) została zrealizowana przez krajowe instytucje płatnicze, które jednocześnie działają jako agenci rozliczeniowi na podstawie zgody Prezesa NBP (Grupa A); na Grupę B i C przypadało odpowiednio 13% i 9% transakcji.

KIP	Liczba transakcji (tys. sztuk)				Wartość transakcji (mln zł)				Opłaty i prowizje (tys. zł)			
	IV kw. 2014 r.	I kw. 2015 r.	II kw. 2015 r.	III kw. 2015 r.	IV kw. 2014 r.	I kw. 2015 r.	II kw. 2015 r.	III kw. 2015 r.	IV kw. 2014 r.	I kw. 2015 r.	II kw. 2015 r.	III kw. 2015 r.
GRUPA A	127 316,0	113 450,4	140 791,5	150 631,8	12 372,9	10 200,6	12 986,6	13 545,0	136 556,3	106 741,4	118 102,5	118 602,4
GRUPA B	10 318,8	11 165,4	11 041,9	11 781,5	1 733,6	1 988,7	2 232,3	2 288,7	19 158,9	20 915,2	22 216,7	22 860,0
GRUPA C	8 930,4	9 123,6	9 031,8	9 081,9	1 377,1	1 492,6	1 554,4	1 510,3	19 163,6	19 641,8	19 705,7	19 911,2

- W III kwartale 2015 r. transakcje płatnicze w walucie innej niż PLN zrealizowało 13 (w II kwartale br. 9) krajowych instytucji płatniczych na łączną kwotę 468,4 mln zł (w II kwartale br. 235,6 mln zł), jednak ich udział w ogólnej wartości wykonanych transakcji należy uznać za niewielki (2,7%).
- Średnia wartość pojedynczej transakcji płatniczej w KIP wyniosła 101 zł (dla porównania: w II kwartale br. 104 zł i 102 zł w I kwartale br.).

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP

- łączna liczba i wartość transakcji, zrealizowanych w III kwartale 2015 r. przez 32 KIP (2 KIP-y nie wykonywały w tym okresie transakcji płatniczych, a 1 KIP nie został uwzględniony w zestawieniu w związku z wydaniem decyzji KNF o wygaśnięciu zezwolenia) była znacząco wyższa aniżeli skala działalności zrealizowanej w tym okresie łącznie przez 1 171 raportujących BUP. Wraz z uzyskiwaniem przez kolejne podmioty zezwoleń na działalność w charakterze krajowych instytucji płatniczych dysproporcja pomiędzy łączną skalą działalności KIP a BUP, mierzona ogólną liczbą i wartością realizowanych przez te podmioty transakcji będzie się zwiększać.

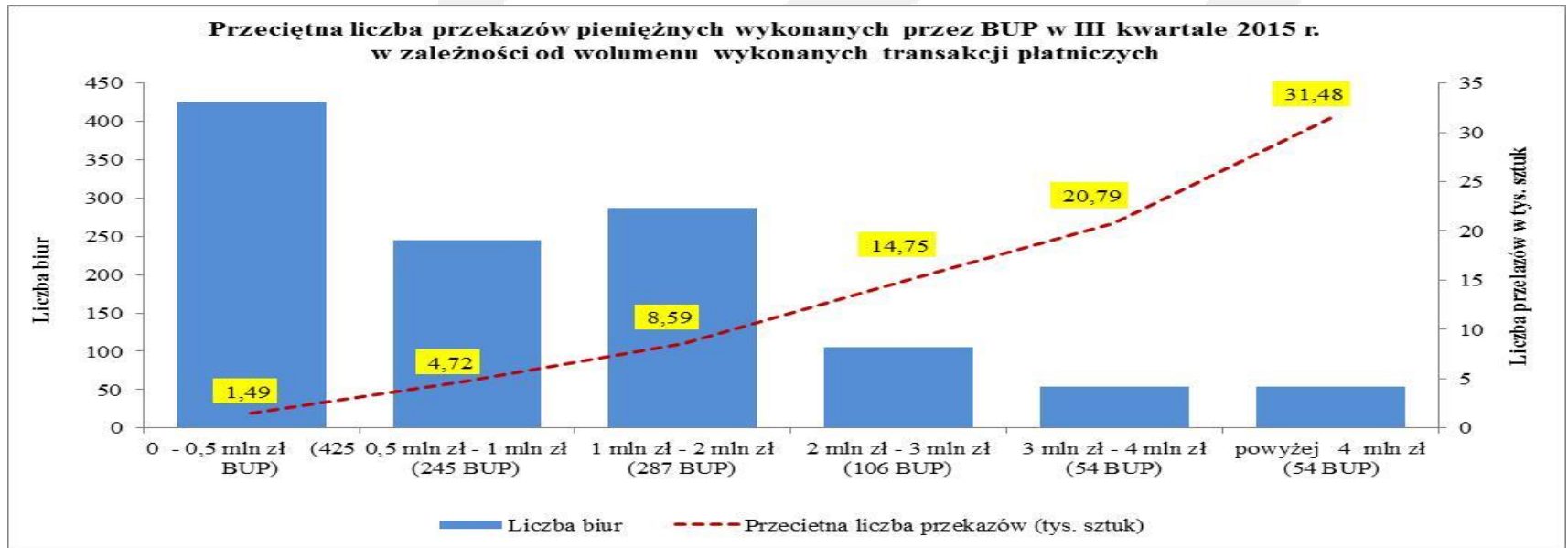

Liczba i wartość transakcji płatniczych BUP

- **Do dnia 25 listopada 2015 r. informację sprawozdawczą za III kwartał 2015 r.** przesało do KNF 1 171 biur usług płatniczych z 1 357 zobowiązanych do przesłania rocznej informacji sprawozdawczej (86,3%). Dla porównania do dnia 9 września 2015 r. sprawozdania za II kwartał 2015 r. przesało do KNF 1 170 biur usług płatniczych (86,2%) spośród 1 357 podmiotów objętych tym obowiązkiem.
- W III kwartale 2015 r. biura usług płatniczych zrealizowały 8,6 mln przekazów pieniężnych o łącznej wartości 1,39 mld zł (w II kwartale 2015 r. BUP-y wykonały 8,8 mln przekazów o wartości 1,43 mld zł). Przeciętnie jedno biuro usług płatniczych wykonało transakcje płatnicze o wartości 1 190,6 tys. zł (w II kwartale 2015 r. 1 222,3 tys. zł). Średnia wartość jednego przekazu pieniężnego wyniosła 161,3 zł (w II kwartale 2015 r. 162,8 zł).
- W III kwartale 2015 r., podobnie jak w II kwartale br. nie odnotowano przekroczenia przez BUP dopuszczalnego przez przepisy ustawy o usługach płatniczych limitu transakcji za okres ostatnich 3 miesięcy (1,5 mln EUR).

Liczba i wartość transakcji płatniczych BUP

- Z danych sprawozdawczych biur usług płatniczych za III kwartał 2015 r. wynika, że 670 biur (57,2%) zrealizowało 1,8 mln przekazów pieniężnych w przedziale do 1 mln zł, w łącznej wysokości 276,2 mln zł (przeciętnie jedno biuro wykonało 2 672 przekazy, średnio 45 przekazów dziennie).

- Biura usług płatniczych, które przekazały KNF informację o liczbie i wartości przekazów pieniężnych zrealizowanych w III kwartale 2015 r. wraz z polisami ubezpieczeniowymi albo gwarancjami (łącznie 1 030 biur) zrealizowały przekazy pieniężne na łączną kwotę 1 275,4 mln zł, natomiast wartość ich zabezpieczeń wyniosła 29,7 mln zł, co stanowi 2,33% wartości zrealizowanych w tym kwartale transakcji płatniczych. Miesięcznie wykonały one przekazy o wartości 425,1 mln zł, a średni miesięczny poziom ochrony wyniósł 7,0%.

Fundusze własne KIP

- Zgodnie z uregulowaniami ustawy o usługach płatniczych, wysokość funduszy własnych krajowej instytucji płatniczej nie może być niższa od minimalnej wartości kapitału założycielskiego, jaka wymagana jest do skutecznego wystąpienia z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP albo kwoty obliczonej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie metody obliczania kwoty, o której mowa w art. 76 ust. 4 pkt 2 ustawy o usługach płatniczych.
- Z analizy danych sprawozdawczych KIP za I, II i III kwartał 2015 r. oraz poszczególne kwartały 2014 r. wynika, że kapitały założycielskie krajowych instytucji płatniczych kilkakrotnie przewyższają ustawowe minimum. Wyraźnie widoczna jest w tym obszarze dominacja kilku KIP o ugruntowanej pozycji na rynku usług płatniczych, prowadzących działalność na szeroką skalę.
- W III kwartale 2015 r. wszystkie analizowane KIP posiadały fundusze własne w wymaganej wysokości (tj. wg wyższej z kwot: minimalna wysokość kapitału założycielskiego albo kwota obliczona zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Finansów).
- Fundusze własne krajowych instytucji płatniczych (po pomniejszeniach wynikających z przepisów uup) wyniosły łącznie na koniec III kwartału 2015 r. 309,9 mln zł (na koniec II kwartału 2015 r. 315,4 mln zł).

Nadzór nad BUP

- **Do dnia 25 listopada 2015 r. z obowiązków wobec KNF nie wywiązało się:**
  - 186 biur usług płatniczych (13,7% BUP wpisanych do rejestru KNF według stanu na dzień 30 września 2015 r.), które nie przesyłały KNF informacji o liczbie i wartości wykonanych przekazów pieniężnych za III kwartał 2015 r.;
  - 220 biur usług płatniczych (16,2% BUP wpisanych do rejestru KNF na dzień 30 września 2015 r.), które nie przesyłały KNF zawartej albo wznowionej umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej.
  - 115 BUP nie wywiązało się jednocześnie z obu ww. obowiązków wynikających z ustawy.
- Fakt ten może generować ryzyko systemowe i stanowić potencjalne zagrożenie dla pewności obrotu i stabilności krajowego systemu finansowego. Z powyższych danych wynika jednak, że wydawane przez KNF decyzje o nałożeniu kary pieniężnej na biura usług płatniczych (w III kwartale 2015 r. wydano 121 decyzji, a w II kwartale br. 85 decyzji), które nie dopełniają obowiązków sprawozdawczych określonych w ustawie o usługach płatniczych, wpływają na biura dyscyplinująco i przyczyniają się do wzrostu odsetka tych, które raportują do KNF w terminach wynikających z obowiązujących przepisów.
- Prace nad nowelizacją ustawy o usługach płatniczych w zakresie zmiany formy i zakresu nadzoru nad biurami usług płatniczych (ostatni projekt założeń ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych został przekazany przez Ministerstwo Finansów do Komitetu Stałego Rady Ministrów w dniu 2 kwietnia 2015 r.) zostały wstrzymane w związku z decyzją Ministerstwa Finansów o wycofaniu projektu z prac parlamentarnych z uwagi na niemożność ich zakończenia przed upływem poprzedniej kadencji Sejmu.

Działania nadzorcze KNF wobec KIP

W ramach działań nadzorczych wobec KIP, KNF:

- weryfikuje przekazywane okresowo dane sprawozdawcze (kwartalne i roczne);
- analizuje wyniki finansowe KIP w kontekście ich zgodności z przedstawianymi planami finansowymi;
- przeprowadza kontrole w nadzorowanych podmiotach w celu weryfikacji zgodności ze stanem faktycznym danych, zawartych w sprawozdaniach okresowych oraz kontroli zgodności prowadzonej działalności w zakresie usług płatniczych z obowiązującymi przepisami prawa i zaleceniami oraz wytycznymi KNF. W III kwartale 2015 r. odbyła się jedna kontrola w KIP.

Działania nadzorcze KNF wobec BUP

W ramach działań nadzorczych wobec BUP, KNF:

- monitoruje terminowość przekazywania informacji sprawozdawczych,
- monitoruje przestrzeganie obowiązku ochrony środków klientów,
- informuje nadzorowane podmioty o obowiązku ograniczenia skali działalności albo konieczności przekształcenia się w KIP w razie przekroczenia ustawowego limitu miesięcznych obrotów w wysokości 500 tys. EUR (w III kwartale 2015 r. nie odnotowano przekroczenia przez biura usług płatniczych dopuszczalnego przez przepisy ustawy o usługach płatniczych limitu transakcji za okres ostatnich 3 miesięcy),
- kontroluje terminowość realizacji przekazów pieniężnych,
- przeprowadza postępowania administracyjne w sprawie nałożenia kar pieniężnych w odniesieniu do podmiotów, które nie dopełniają obowiązków sprawozdawczych, wynikających z ustawy,
- kieruje zalecenia do BUP, co do których ustalono, że uzyskują ujemny wynik finansowy z tytułu prowadzenia działalności innej niż świadczenie usług płatniczych albo nie wykazują przychodów z tytułu prowadzenia tej działalności.

Na podstawie obowiązujących przepisów, regulujących funkcjonowanie krajowego rynku usług płatniczych, KNF nie posiada uprawnień, umożliwiających wykreślenie z rejestru dostawców usług płatniczych tych biur usług płatniczych, które nie wywiązują się z ciążących na nich obowiązków sprawozdawczych.